

Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji
Dyrekcja C – Relacje z obywatelami
SEKCJA MONITOROWANIA OPINII PUBLICZNEJ

15/09/2008

WYBORY EUROPEJSKIE W 2009 R.

Eurobarometr Standard (EB 69.2) Parlament Europejski - Wiosna 2008 Podsumowanie analityczne

Wyniki pierwszego EB/PE poświęconego wyborom europejskim w 2009 r. pokazują następujące tendencje.

W trudnym kontekście gospodarczym Europejczycy czynią ze swoich obaw ekonomicznych główne tematy kampanii, które w ich opinii należy poruszyć podczas przyszłych wyborów.

- ⇒ Wydaje się, że wśród głównych kryteriów głosowania obywateli występuje równowaga między stanowiskami kandydatów i partii wobec wyzwań europejskich i krajowych.
- ⇒ Wskaźnik zaufania do instytucji europejskich jest albo stabilny, albo nieco niższy, jak to ma miejsce w przypadku PE. Parlament Europejski pozostaje jednak instytucją, do której Europejczycy mają najwięcej zaufania.
- ⇒ Jeżeli chodzi o informacje o wyborach na rok przed tym wydarzeniem, można przedstawić dwa stwierdzenia:
 - Zainteresowanie obywateli tym wydarzeniem jest zmienne. Nieznaczna większość spośród nich nie wydaje się zainteresowana wyborami europejskimi.
 - Znajomość daty wyborów w UE 27 nieco się poprawiła. Niemniej jednak na rok przed wydarzeniem trudno wyciągać wnioski o wskaźniku frekwencji.

I. Tematy kampanii

W swoich odpowiedziach Europejczycy sporządzili bardzo wyraźną hierarchię tematów kampanii, które w ich opinii powinny zostać poruszone podczas wyborów w 2009 r.:

- a) Obawy ekonomiczne powyżej 40%;
- b) Obawy związane ze zjawiskami światowymi między 30% a 40%;
- c) Niektóre obszary polityki UE i instytucje między 10% a 20%.

W przypadku każdego z tych trzech tematów występują znaczne różnice między krajami. Są one przede wszystkim związane z dobrą lub złą sytuacją gospodarczą.

a) Priorytet gospodarki i niepokój o przyszłość

- ⇒ Trzy czołowe tematy wyraźnie oddzielają się od reszty: bezrobocie (47%), wzrost gospodarczy (45%), inflacja i siła nabywcza (41%).
- ⇒ Utrzymanie europejskiego modelu społecznego zebrało jedynie 12% odpowiedzi, podczas gdy przyszłość emerytur – 32%.

Są to dziedziny, w których UE nie ma własnych kompetencji. Powyższa klasyfikacja ma wpływ na poziom zaufania do instytucji europejskich (zob. pkt III).

b) Pozostałe tematy

- ⇒ Ponad 30% odpowiedzi zebrały tematy związane ze zjawiskami globalnymi: brak bezpieczeństwa (37%), terroryzm (35%), walka ze zmianą klimatu (33%), imigracja (32%).
- ⇒ Ponad 10% respondentów wskazało tematy bardziej bezpośrednio związane z niektórymi obszarami polityki UE i jej instytucjami: euro i rolnictwo (17%), rolę UE na arenie międzynarodowej (15%), uprawnienia instytucji oraz tożsamość i wartości (po 12%).
- ⇒ Odsetek osób, które udzieliły odpowiedzi „trudno powiedzieć” na pytanie o tematy kampanii, wyniósł jedynie 5%. To niewiele. Oznacza to, że istnieje pewne oczekiwanie co do treści kampanii, która zacznie się dopiero za kilka miesięcy.

II. Kryteria głosowania

a) Wyzwania europejskie i wyzwania krajowe

W opinii respondentów te dwa rodzaje wyzwań są równie ważne.

Stanowiska kandydatów w kwestii wyzwań krajowych zebrały 37% odpowiedzi, natomiast stanowiska w sprawie wyzwań europejskich - 36% odpowiedzi.

b) Kandydaci

Wyborcy kierują się następującymi kryteriami:

- ⇒ Doświadczenie: największe znaczenie ma doświadczenie europejskie kandydatów, które zgromadziło 40% odpowiedzi w porównaniu z 29% odpowiedzi wskazujących na doświadczenie krajowe.
- ⇒ Osobowość: 30%
- ⇒ Renoma: 17%

Odpowiedzi „trudno powiedzieć” w odniesieniu do wszystkich kryteriów wyniosły 17%.

Stwierdzono bardzo duże różnice między krajami.

III. Zaufanie (EB Standard 69 - Wiosna 2008)

a) *Niewielkie uszczuplenie „kapitału zaufania” PE, Komisji i EBC, stabilny wynik Rady i EBC*

- ⇒ **Parlament** pozostaje instytucją, do której Europejczycy mają największe zaufanie: 52% (-3 punkty w porównaniu z jesienią 2007 r.) raczej ufa PE, 27% (=) raczej nie ufa PE i 21% (+3) udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć”.
- ⇒ Zaufanie do **Komisji**: raczej ufa Komisji 47% respondentów (-3); raczej nie ufa Komisji 27% respondentów (+1), **26%** respondentów udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć” (+2).

W przypadku tych dwóch instytucji nieznacznie wzrósł odsetek respondentów, którzy "raczej nie ufają" i respondentów, którzy udzieliли odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Czy ma to związek z faktem, że Europejczycy wskazują tematy podlegające raczej kompetencji państw członkowskich niż UE, jako te, które stanowią główne źródło ich obaw (zob. & I-a)?

W tych dziedzinach UE zasadniczo podejmuje interwencję wyłącznie w ramach strategii lizbońskiej, w której czytelność działania instytucji europejskich nie jest dla obywateli oczywista.

- ⇒ Zaufanie do **EBC**: raczej ufa 50% respondentów (-3) w porównaniu z wiosną 2007 r.), raczej nie ufa 24% respondentów (-1), odpowiedzi „trudno powiedzieć” udzieliło **26%** respondentów (+4).

Wskaźnik zaufania do EBC pozostaje wysoki. W kontekście zawirowań gospodarczych istnieje możliwość, że pomimo krytyki silnego euro coraz więcej Europejczyków będzie uważało, że jednolita waluta faktycznie odgrywa rolę tarczy przed wzrostem cen światowych, w tym cen ropy.

- ⇒ Zaufanie do **Rady** jest stabilne, lecz pozostaje na poziomie dużo niższym niż zaufanie do PE: raczej ufa Radzie 43% respondentów (+1); raczej nie ufa Radzie 26% respondentów (-1), 31% respondentów udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć” (=).

b) *PE: Dlaczego 52% respondentów ma zaufanie do PE? Dlaczego 27% respondentów nie ufa PE?*

⇒ **Powody zaufania do PE 52% respondentów:**

- Z powodów związanych w oczach respondentów z prawomocnością, którą PE i jego poszczególni posłowie czerpią z wyborów.

W opinii 36% z 52% respondentów decyzje PE są podejmowane demokratycznie, 28% uważa, że PE dobrze broni interesów wszystkich obywateli, 23% twierdzi, że posłowie do PE mają najlepszą pozycję do podejmowania decyzji dotyczących całej UE, a 15% ma zaufanie do posłów do PE. W udzielonych odpowiedziach można dostrzec bezpośredni skutek

trybu wybierania i pracy posłów. 4% respondentów ogólnie ma zaufanie do instytucji.

- Z powodów związanych z pewnym ogólnym pozytywnym postrzeganiem PE i UE.

W opinii 17% respondentów decyzje PE przyczyniają się do wzrostu gospodarczego, 15% popiera UE, 12% widzi w PE instytucję, która reprezentuje ich opinię o Europie.

6% respondentów ma zaufanie do PE, ponieważ są dobrze *poinformowani* o jego działalności.

⇒ **Powody braku zaufania do PE 27% respondentów:**

W tej części próby również należy uwzględnić różne powody.

- Z powodów związanych z podważaniem prawomocności PE, UE i ogólnie polityki.

16% z 27% respondentów ogólnie nie ma zaufania do instytucji politycznych, 16% nie ma zaufania do posłów do PE, 11% uważa, że posłowie do PE nie mają najlepszej pozycji do podejmowania decyzji dotyczących UE, 13% twierdzi, że PE nie reprezentuje dobrze ich opinii o Europie, a 8% jest przeciwnych UE.

- Z powodów związanych z pewnym negatywnym postrzeganiem działalności PE.

W opinii 41% respondentów PE jest zbyt oddalony od obywateli europejskich, 17% uważa, że jego decyzje mają negatywny wpływ na wzrost, a 9% twierdzi, że nie są podejmowane demokratycznie.

- Z powodów związanych z brakiem informacji.

25% respondentów uważa, że nie posiada dostatecznych informacji o PE.

IV. Informowanie

Po podaniu daty wyborów zapytano respondentów o poziom zainteresowania wyborami i chęć uczestniczenia w nich.

a) Nieco lepiej znana data

Mamy do czynienia z powolnym i logicznym wzrostem znajomości daty wyborów europejskich.

- 16% respondentów wskazało na „2009”, podczas gdy w poprzednim EB takiej odpowiedzi udzieliło jedynie 10% respondentów.

- Odsetek respondentów, którzy udzielili odpowiedzi „czerwiec 2009”, wzrósł z 2% do 4%.

Uwaga, odsetek respondentów, którzy udzielili odpowiedzi „trudno powiedzieć” utrzymuje się na stabilnym poziomie 75%. 25% respondentów, którzy zadeklarowali, że znają datę wyborów europejskich, podczas EB68, było po prostu bardziej precyzyjnych podczas EB69. Można z tego wywnioskować, że osoby, które zadeklarowały, że znają datę wyborów, są teraz lepiej poinformowane.

Również w tym przypadku występują wyraźne różnice między państwami członkowskimi.

b) Zainteresowanie wymagające poprawy

- 51% respondentów deklaruje, że „nie są zainteresowani” (+ 50% w 14 krajach).
- 46% respondentów deklaruje, że „są zainteresowani” (+ 50% w 13 krajach), w tym 8% respondentów jest bardzo zainteresowanych.

Odsetki te mogą znacznie różnić się między krajami. Odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” wynosi 3%.

c) Zamiar głosowania wymagający zachęty

⇒ **Nie należy mylić zamiaru głosowania ze wskaźnikiem frekwencji**

W momencie przeprowadzania badania w terenie (marzec/kwiecień 2008) wyniki były następujące:

- „Jestem całkowicie pewny(a), że będę głosować”: 30%
- „Jestem całkowicie pewny(a), że nie będę głosować”: 14%

Z powyższych danych w żadnym wypadku nie należy wnioskować, że 30% odpowiada jakimkolwiek wskaźnikowi frekwencji. Na rok przed wyborami kierujemy się logiką opinii (odpowieź na pytanie w kontekście pozawyborczym). Wraz ze zbliżaniem się daty wyborów będziemy kierować się logiką działania (samo głosowanie). Niemniej jednak wzmożeniu ulega odczucie dość ograniczonego zainteresowania wyborami na tym etapie.

W istocie obydwie wyniki dają obraz zwartych grup osób, które zasadniczo powinny głosować i osób, które nie będą uczestniczyć w wyborach.

⇒ **Przyczyny absencji w wyborach lub wątpliwości co do zamiaru głosowania**

Prawdopodobieństwo udziału w wyborach lub powstrzymania się od głosowania zostało ocenione w skali od 1 do 10. Jeżeli zsumujemy odsetek odpowiedzi osób, które deklarują wyraźną skłonność do powstrzymania się od głosowania, otrzymamy wynik 14% respondentów, którzy są pewni, że nie wezmą udziału w wyborach i 20% respondentów deklarujących niskie prawdopodobieństwo głosowania.

Dlatego też oni, tj. 34% łącznej próby, byli podstawą do pomiaru przyczyn ewentualnego powstrzymania się od głosowania.

➤ Przyczyny „absencji dobrowolnej”:

- Przyczyny bezpośrednio związane z *wyborem politycznym*: wybory europejskie (59%), wybory ogółem (46%), brak zainteresowania sprawami europejskimi (45%), odmowa głosowania w ogóle (24%), sprzeciw wobec konstrukcji europejskiej (23%).
- Przyczyny związane z *brakiem informacji*. brak znajomości roli PE (60%), brak dostatecznych informacji, aby głosować (58%), PE nie ma dostatecznych uprawnień (26%).
- Przyczyny związane z *odczuciem, wrażeniem*: głosowanie nic nie zmieni (68%), poczucie, PE nie zajmuje się w dostatecznym stopniu problemami, które mnie dotyczą (57%), że nie jestem dostatecznie reprezentowany(a) przez posłów do PE (53%).

➤ Przyczyny „absencji okolicznościowej”:

- Różne przeszkody (*podróż, powody zdrowotne, praca itp.*) 15%, *brak wpisu* na listy wyborcze (16%).

Sekcja monitorowania opinii publicznej